

РІВЕНЬ ІНТЕРЕСУ ДО ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ І СПОРТОМ У ПІДЛІТКІВ, ЯКІ НАВЧАЮТЬСЯ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

Чернишенко Тамара, Кириценко Ірина

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

Анотації:

У статті методом анкетування досліджено сучасний стан школярів – підлітків з проблем інтересу до занять фізичною культурою. Визначено самооцінку учнів з фізичної культури та фізичної підготовленості, відношення до занять фізичними вправами, а також важливість предмету «Фізична культура» у школі.

In the article by the method of questionnaire investigational the modern state of schoolboys – teenagers from the problems of interest to employments of physical culture. Certainly self-appraisal of students from a physical culture and physical preparedness, attitude toward engaged in physical exercises, and also importance of object physical culture at school.

В статті методом анкетирования исследовано современное состояние школьников – подростков с проблем интереса до занятий физической культурой. Определена самооценка учеников по физической культуре и физической подготовленности, отношение к занятиям физическими упражнениями, а также важность предмета «Физическая культура» в школе.

Ключові слова:

інтерес до занять фізичною культурою, фізична підготовленість, школярі-підлітки

interest to engaged in a physical culture, physical preparedness, schoolboys-teenagers

інтерес к занятиям физической культурой, физическая подготовленность, школьники-подростки

Постановка проблеми. Дослідження в галузі фізичного виховання школярів свідчать, що в підростаючого покоління рівень фізичного розвитку, фізичної підготовленості, рухової діяльності значно знизився [4, 6]. Так, дослідники встановили, що за період навчання в загальноосвітніх школах, кількість хворих дітей зростає у 1-2 рази, а кількість старшокласників, які вступають у вищі навчальні заклади, мають порушення постави, що досягає 60-70% від загальної кількості студентів [3, 7].

Завдяки фізичному вихованню підвищується розумова активність підлітків, їх працездатність у навчальній та руховій діяльності, поширюється діапазон формування теоретичних знань, рухових умінь і навичок, зберігається здоров'я та формується здоровий спосіб життя дитини [1, 5].

Поліпшення фізичного стану підлітків, їх здоров'я, можливе при систематичних, цілеспрямованих заняттях фізичною культурою, фізичними вправами, які мають оздоровчий характер. Такими формами є урочні та позаурочні форми занять в режимі дня школяра-підлітка.

Науковими дослідженнями доведено, що систематичні заняття фізичними вправами, використання рухливих ігор з елементами спортивних ігрових дій, танцювальні вправи, сприяють підвищенню успішності та можуть значно підсилити мотивацію школярів-підлітків до регулярних занять [2, 3, 8].

Слід зазначити, що проблема формування інтересу до занять фізичною культурою підлітків також недостатньо вивчена у зв'язку з малим обсягом педагогічних досліджень, що й зумовило актуальність нашого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій Підлітковий вік – це період розквіту можливостей людини, формування рухової та тілесної досконалості, досягнення максимального рівня рухових здібностей. У підлітковому віці завершується період статевого дозрівання, зменшуються диспропорції росту, сповільнюється ріст у довжину, збільшується грудна клітка, збільшується вага тіла, завершується ріст та окостеніння скелета.

Але, як свідчить практика, більшість учнів середніх класів мають низький рівень фізичного розвитку та фізичної підготовленості, саме через низьку зацікавленості до занять фізичною культурою [1, 5, 6].

Мета дослідження – дослідити та проаналізувати інтерес та ставлення підлітків до уроків фізичної культури та інших видів фізичних вправ.

Методи дослідження: теоретичний аналіз і узагальнення літературних джерел, порівняльний аналіз, анкетування, методи математичної статистики.

Організація дослідження. Дослідження було проведено в загальноосвітній школі №32 м. Вінниці у кількості 40 осіб (20-хлопців, 20-дівчат). Вік респондентів становив 13-14 років.

Дана школа має гарну матеріальну базу (2 спортивних зали). Всі вчителі мають вищу фізкультурну освіту, стаж яких від 20 (3-и вчителі) до 35-45 років - 2-а вчителя. На уроках фізичної культури використовуються різні засоби фізичного виховання, навчальний матеріал відрізняється різноманітністю та варіативністю модулів.

Анкета складалась з 26 питань, які розкривали загальні відомості, що відображали вік та стать респондентів анкетування, самооцінка учнів з фізичної культури та фізичної підготовленості, відношення до занять фізичними вправами, визначення важливості предмету «Фізична культура» і інші.

Виклад основного матеріалу дослідження. Результати дослідження та їх обговорення. Вивчення у підлітків інтересу до фізичної культури проводилося шляхом аналізу фахової літератури, публікацій про досвід роботи з фізичного виховання в загальноосвітніх навчальних закладах, вивчення й узагальнення передового педагогічного досвіду вчителів фізичної культури, анкетування учнів 7-8 класів, дослідження рівнів їх фізичного розвитку та рухової підготовленості.

Таблиця 1

Інтерес та ставлення учнів 7-8 класів до уроків фізичної культури (%)

Питання анкети, які визначають ставлення учнів до уроків фізичної культури	Показники	Хлопці		Дівчата	
		13 років	14 років	13 років	14 років
<i>Успішність з предмету «Фізична культура»</i>	Відмінно (12,11,10)	60	45	50	65
	Добре (9,8,7)	30	35	35	30
	Задовільно (6,5,4)	10	20	15	5
	Незадовільно (3,2,1)	-	-	-	-
<i>Подобається урок з фізичної культури</i>	Дуже подобається	50	25	35	45
	Подобається	40	65	60	60
	Не подобається	10	20	15	25
<i>Чи вважаєте Ви фізичну культуру важливим предметом</i>	Так	70	55	50	50
	Ні	30	45	50	50
<i>Які варіативні модулі Вами обрані з фізичної культури</i>	Спортивні ігри (волейбол, баскетбол, футбол, теніс, гандбол)	40	40	35	40
	Легка атлетика	20	30	35	30
	Гімнастика (ритмічна, атлетична)	40	30	30	30

<i>Як Ви оцінюєте свою фізичну підготовленість</i>	Дуже гарна	45	30	20	5
	Гарна	20	25	45	45
	Задовільна	30	35	30	40
	Мені все одно	5	10	5	5
<i>Скільки разів на тиждень Ви хотіли би займатися фізичною культурою</i>	4 рази	70	60	35	25
	3 рази	20	25	45	40
	2 рази	10	15	20	35

Аналіз характеристики рівня інтересу підлітків до занять фізичною культурою виявив, що успішність з предмету у хлопців і дівчат не мають суттєвої різниці. Так, більше половини – 60% (13 років) респондентів-хлопців має відмінні оцінки, у дівчат цей показник складає - 50% (в 13 років) і 65% в (14 років). На «добре» навчаються третя частина підлітків, як хлопці, так і дівчата. Треба відзначити, що є певна кількість підлітків, які мають «задовільні» оцінки. У хлопців 10% (в 13 років) і 20% (в 14 років), у дівчат з віком оцінка «задовільно» зменшується до 5% (14 років).

Аналізуючи відповіді підлітків «Вам подобаються уроки фізичної культури?» встановлено, що високий показник «дуже подобається» - 50% вказали хлопці 13 років, 45% дівчата (14 років). З віком у хлопців показник погіршився і склав 25% (14 років), у дівчат навпаки цей показник збільшився. Треба зазначити, що варіант «не подобається» також був визначений респондентами. Причому з віком цей показник погіршився і склав відповідно 10% (13 років) і 20% (14 років) у хлопців і у дівчат з 15% (13 років) змінився до 25% (14 років).

З метою вивчення пріоритетів у виборі навчальних модулів з фізичної культури, підліткам було запропоновано визначити види спорту, які вивчаються на уроках фізичної культури. Так, перший показник за рангом отримано з ігрових видів спорту (футбол, волейбол, теніс, баскетбол, гандбол). 40% визначили хлопці (13,14 років) і дівчата (14 років). Другою за рангом підлітки поставили гімнастику (хлопці - атлетичну, дівчата - ритмічну) – відповідно 40% хлопці (13 років) і 30% (14 років). У дівчат 13 і 14 років показник не відрізняється і складає 30%. Наступним за популярністю видом спорту була легка атлетика. Досліджуючи отримані відповіді у статевому аспекті встановлено, що у хлопців показники виявлені нижчі, порівняно з дівчатами. Відповідно показники у хлопців 13 років склали 20% , в 14 років - 30%. Дівчата визначили 35% в 13 років і 30% в 14 років.

Під час аналізу анкет було виявлено, що ступінь рухової активності підлітків вимагає збільшення часу на заняттях фізичними вправами. На питання «Скільки разів на тиждень Ви хотіли би займатися фізичною культурою», відповіді були неоднозначні між хлопцями і дівчатами. Так, 70% хлопців (13 років) і 60% 14 років хотіли би займатися 4 рази на тиждень фізичними вправами. Інші показники отримані у дівчат: 35% і 25% відповідно в 13 і 14 років бажають займатися 4 рази на тиждень, але треба відмітити, що перевагу віддають танцювальним, акробатичним, ігровим вправам. Четверта частина хлопців – (25%) і друга частина (40%) від загальної кількості дівчат відмітили зацікавленість заняттями фізичною культурою. Такі показники респондентів

співвідносяться з показниками в питанні «Як Ви оцінюєте свою фізичну підготовленість». Аналізуючи відповіді встановлено, на відповідь «дуже гарна» - 45% і 30% у хлопців, інші відповіді у дівчат - 20% (13 років) і 5% (14 років). Насторожує частина відповідей підлітків, які оцінюють свою фізичну підготовленість на «задовільно». Кожний третій учень від 30% (в 13 років) до 40% (в 14 років) має низький рівень фізичної підготовленості. Тому вважаємо, що вчителі фізичної культури повинні на практиці визначати та спиратися на інтерес учнів, який є великою рушійною силою і може підсилити мотивацію підлітків до регулярних занять фізичною культурою.

Висновки. Аналіз спеціальної літератури виявило обмежену кількість наукових робіт, що відображають рівень інтересу підлітків до самостійних занять фізичними, ігровими, танцювальними вправами. Недостатньо використовуються форми і засоби фізичної культури і спорту в загальноосвітніх школах для ефективного стимулювання у підлітків мотивації до самостійних занять в школі, вдома за місцем проживання. Отже, формування інтересу в підлітків до фізичного виховання і спорту потребує цілеспрямованої та системної діяльності вчителів, яка направлена на формування у підлітків теоретичних знань, вмінь та навичок практичної діяльності.

Список використаних літературних джерел:

1. Бордюг Н. Вивчення позитивного ставлення учнів основної та старшої школи до уроків фізичної культури. Здоров'я та фізична культура. 2006. №34. 16-18.
2. Кібальник О.Я. Застосування фітнес-технології для підвищення рухової активності та фізичної підготовленості підлітків: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. вих. і спорту: 24.00.02. Львів, 2008. 20.
3. Кізім В.М., Чернишенко Т.М. Технологія корекції постави засобами хореографії у студентів інституту фізичного виховання і спорт. Освітньо-наукове забезпечення діяльності правоохоронних органів і військових формувань України: тези ІХ Всеукраїнської науково-практичної конференції (Хмельницький, 8 грудня 2016 року) – Хмельницький: Вид-во НАДПСУ. 2016. 287-288.
4. Кравчук Я.М. Формування у школярів інтересу до виконання фізичних вправ. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2009. №2 (6). 67-72.
5. Круцевич Т.Ю. Общие основы теории и методики физического воспитания . К: Олимпийська література. 2003. Ч.2. 359.
6. Чернышенко Т.Н., Яковлев В.Л., Мельник В.В. Исследование интереса к физической культуре у школьников, проживающих в зоне повышенной. Міжнародна науково-практична конференція «Фізична культура, спорт та здоров'я нації» Вінниця, ВДП, 1994. 195-197.
7. Чернишенко Т.М., А.П. Дубковський. Структура спортивних інтересів і факторів їх формування в учнів старшого віку. Матеріали другої наукової конференції викладачів і студентів з проблем фізичного виховання. Вінниця, 1996. 154-156.
8. Чернишенко Т.М. Теорія і методика викладання рухливих ігор і забав: навчальний посібник. Вінниця: «Планер», 2012. 303